

Perusmuistio; komission tiedonanto verkkokiusaamisen torjumista koskevasta toimintasuunnitelmasta

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 10.2.2026 tiedonannon EU:n uudesta verkkokiusaamisen torjumista koskevasta toimintasuunnitelmasta (COM(2026) 71 final). Verkkokiusaamisen torjumista koskevan toimintasuunnitelman laatimisesta on ilmoitettu jo komission poliittisissa suuntaviivoissa 2024-2029.

Komissio on esitellyt aloitteen av- ja mediatyöryhmässä 20.2., teletyöryhmässä 24.2. ja nuorisotyöryhmässä 27.2. Neuvosto ei ole tämänhetkisen tiedon mukaan tekemässä aloitteesta neuvoston päätelmiä tai muuta vastinetta.

Komissio arvioi toimintasuunnitelmaa vuonna 2029, myös kuulemalla lapsia ja nuoria. Toimien täydentämiseksi muilla kuin lainsäädännöllisillä toimenpiteillä komissio hyväksyy vuonna 2026 uuden uhrien oikeuksia koskevan EU:n strategian.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n koordinoituihin toimiin haetaan yhteisiä ratkaisuja lasten ja nuorten turvallisuuden parantamiseksi verkossa. Suomi pitää onnistuneina EU:n verkkokiusaamisen torjumista koskevan toimintasuunnitelman tavoitteita sekä suuntaviivoja siihen puuttumiseksi koordinoitusti EU-tasolla. Suomi kannattaa olemassa olevan lainsäädäntökehikon, kuten digipalveluasetuksen, audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin ja tekoälyasetuksen, tehokasta täytäntöönpanoa alaikäisten suojelemiseksi verkkokiusaamiselta ja muilta haitoilta. Suomi toivoo, että erityisesti tiettyihin tietoyhteiskunnan palveluihin, kuten sosiaalisen median palveluihin, saataisiin EU-tason koordinoitu lähestymistapa myös muiden lasten ja nuorten suojelua koskevien

seikkojen, kuten esimerkiksi ikärajan määrittämisen suhteen. Suomi pitäisi hyödyllisenä selvittää erilaisia keinoja ehkäistä lapsille ja nuorille digitalisaatiosta aiheutuvia haittoja. Suomen näkemyksen mukaan EU-tason sääntelyssä on tärkeää säilyttää riittävä kansallinen liikkumavara palveluntarjoajille asetettavien velvoitteiden määrittelyssä.

Yhteisillä EU-tason toimilla jäsenmaat voivat varautua paremmin digitaalisten palvelujen käytön aiheuttamiin haasteisiin ja ehkäistä niitä tehokkaasti. Suomi pitää hyvänä komission toimia verkkokiusaamisen torjunnan vahvistamiseksi sekä tekoälysäädöksen kieltäjiä käytäntöjä ja avoimuusvelvoitteita koskevan täytäntöönpanon edistämiseksi, mukaan lukien tekoälyn tuottaman sisällön merkitsemistä koskevat käytännösäännöt. Suomi kannattaa uhrien oikeuksia koskevan EU-strategian laatimista.

Suomi kannattaa tehokkaiden ilmoitusmekanismien käyttöönottoa kansallisesti ja pitää hyvänä EU:n laajuisten sovellusten kehittämistä käyttöönottoa tukemaan. Suomi myös katsoo, että uhrien suojelu ja tukemisen varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää, mikä vaatii myös toimivia tukijärjestelmiä verkon ulkopuolella. Jatkovalmistelussa on tärkeä saada lisätietoa lasten turvallisuutta verkossa edistävien ilmoitusmekanismien ja sovellusten käyttöönotosta ja toteuttamismuodoista.

Suomi pitää hyvänä, että toimintasuunnitelmassa on tarkasteltu verkkokiusaamista myös sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Suomi pitää tärkeänä, että tasa-arvonäkökulma sisällytetään suunnitelman toimeenpanoon.

Suomi pitää tärkeänä lasten ja nuorten kuulemista ja aktiivista osallisuutta komission verkkokiusaamista koskevan toimintasuunnitelmassa kuvattujen toimien toimeenpanossa.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio julkaisi 10. helmikuuta 2026 toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on parantaa alaikäisten suojaa verkkokiusaamiselta ja yhdenmukaistaa EU:n tasoisia toimintamalleja verkkokiusaamisen ehkäisemisessä. Toimintasuunnitelma perustuu havaintoihin siitä, että verkkokiusaaminen on merkittävä ongelma; tutkimusnäytön perusteella joka kuudes 11–15-vuotiaista lapsista on kokenut verkkokiusaamista ja noin joka kahdeksas on itse kiusannut muita verkossa.

Komission toimintasuunnitelman mukaan digitalisaatio on tuonut lapsille ja nuorille uusia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja luovuuttaan. Erilaiset verkkoalustat auttavat lapsia ja nuoria luomaan yhteyksiä ja edistävät vuorovaikutusta muiden kanssa. Näihin alustoihin liittyy kuitenkin myös riskejä, kuten altistuminen verkossa toimiville saalistajille tai itsensä vahingoittamiseen yllyttämiselle, riippuvuutta aiheuttaville algoritmeille, vaarallisille verkkohaasteille ja verkkokiusaamiselle.

Komission toimintasuunnitelma jäsentyy kolmeen pääpilariin, joiden kautta määritellään EU:n tasoinen kokonaismalli verkkokiusaamisen torjumiseksi. Toimintasuunnitelma rakentuu kolmesta toisiaan täydentävästä pilarista: EU:n koordinoitua toimintatavasta, ennaltaehkäisystä ja tietoisuuden lisäämisestä sekä ilmoittamisen ja tukipalveluiden kehittämisestä.

Pilari I: Koordinoitu EU:n toimintatapa suojeluun

Komission toimintasuunnitelman ensimmäisessä pilarissa keskitytään EU-tasoinen sääntelykehiksen vahvistamiseen ja jäsenvaltioiden välisen koordinaation parantamiseen. Digipalvelusäädös muodostaa tämän pilarin perustan, sillä se velvoittaa tälläkin hetkellä verkkoalustapalveluja varmistamaan alaikäisten korkean turvallisuuden ja yksityisyydensuojan palveluissaan. Komissio laajentaa verkkokiusaamisen torjuntaa

koskevia toimia alaikäisten suojelua koskevien digipalvelusäädökseen liittyvien suunta- viivojen uudelleentarkastelun yhteydessä keskittymällä erityisesti toimiin, joilla ehkäis- tään altistumista haitalliselle sisällölle ja parannetaan verkkoalustojen ilmoitusjärjestel- miä. Myös luotettuja ilmoittajia koskevat digipalvelusäännöksen suuntaviivat päivitetään, jotta verkkokiusaamiseen liittyvään laittomaan sisältöön voitaisiin puuttua tehokkaam- min. Komissio tarkastelee lisäksi audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin sääntöjen toimivuutta erityisesti videonjakoalustojen osalta ja arvioi, edellyttääkö ala- ikäisten suojelu lisätoimia. Tekoälysäädöksen osalta komissio kiinnittää huomiota siihen, että alaikäisiin kohdistuva manipulointi ja syvävääreännösten käyttö voivat lisätä verkko- kiusaamisen riskejä. Siksi se aikoo tehostaa kiellettyjä tekoälykäytäntöjä koskevien säännösten täytäntöönpanoa ja varmistaa tekoälyllä tuotetun sisällön merkitsemisen lä- pinäkyvyyden.

Ensimmäisen pilarin tärkeä osa on myös tiedonkeruun yhdenmukaistaminen. Verkkokiu- saamista koskeva data on tällä hetkellä hajanaista, minkä vuoksi komissio aikoo helpot- taan yhdenmukaisten ja vertailukelpoisten tietojen keruuta verkkokiusaamisesta kaikkialla EU:ssa esimerkiksi antamalla ohjeita, kuten yhteiset puitteet ja indikaattorit tiedonke- ruuta varten, ja käynnistämällä EU:n laajuisia kyselytutkimuksia. Toimintasuunnitel- massa kehoitetaan jäsenvaltioita laatimaan omat kansalliset verkkokiusaamisen torjun- nan suunnitelmansa, keräämään tietoa verkkokiusaamisesta toimintasuunnitelmassa esitellyjä menetelmiä hyödyntäen sekä tekemään yhteistyötä verkkokiusaamisen torju- mista koskevien yhteisten normien edistämiseksi kaikkialla EU:ssa.

Pilari II: Ennaltaehkäisy ja tietoisuuden lisääminen

Komission toimintasuunnitelman toinen pilari koskee verkkokiusaamisen ennaltaeh- käisyä ja tietoisuuden lisäämistä edistäviä toimenpiteitä. Toimintasuunnitelman mukaan verkkokiusaamisen ehkäiseminen alkaa hyvinvointia tukevien digitaalisten käytäntöjen omaksumisesta varhaisesta iästä alkaen. Lapsille, nuorille ja aikuisille on toimintasuun- nitelman mukaan annettava taitoja ja varmuutta, jotta he voivat puhua verkossa esiinty- vistä riskeistä ja tunnistaa ne. Jotta ennaltaehkäisytoimet olisivat tehokkaita, niihin tulisi ottaa mukaan kaikki lapsen ja nuorten elämänpiiriin kuuluvat ihmiset, laajempi kouluyh- teisö ja koulujen kanssa yhteistyötä tekevät toimijat, erityisesti kansalaisjärjestöt, sekä esimerkiksi lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintaan osallistuvat tahot. Toimintasuunni- telman mukaan tietoisuuden lisäämisen tulee ulottua myös epävirallisiin toimintaympä- ristöihin, kuten nuorisokeskuksiin ja urheiluseuroihin. Verkkokiusaamisen ennaltaehkäi- semiseksi ja sitä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi komissio aikoo muun muassa päi- vittää opettajille ja kasvattajille tarkoitettujen disinformaation torjumista ja digilukutaidon edistämistä koskevia ohjeita verkkokiusaamisen osalta. Komissio aikoo myös vahvistaa kansalaiskasvatusta kouluissa EU:n kansalaistaitojen kehyyksen ja suunta- viivojen puit- teissa, vahvistaa digitaalisia taitoja digitaalisen koulutuksen ja osaamisen tulevaisuutta koskevan etenemissuunnitelman avulla, lisätä verkkokiusaamisen torjuntaan liittyviä es- teettämiä resursseja ja koulutusta sekä tukea urheilussa esiintyvän vihapuheen torjun- taan edistävän avoimen koordinointimenetelmän työryhmän työtä sen laatiessa suosituksia verkkokiusaamisen torjumiseksi urheiluympäristössä.

Toimintasuunnitelmassa kehoitetaan jäsenvaltioita vahvistamaan ennaltaehkäiseviä toi- mia antamalla koulutusta ja selkeitä ohjeita ammattilaisille sekä lisäämään lasten osalli- suutta kiusaamista ehkäisevien toimien suunnittelussa.

Pilari III: Ilmoittaminen ja kattava tuki

Komission toimintasuunnitelman kolmas pilari keskittyy verkkokiusaamisen ilmoitusme- nettelyihin ja uhrien tukemiseen. Toimintasuunnitelman mukaan verkkokiusaamisen uh- reilla tulee olla käytössään selkeät ja helposti lähestyttävät kanavat, joiden kautta he voi- vat ilmoittaa kokemastaan kiusaamisesta ja saada myös tukea siihen. Tätä tarkoitusta

varten komissio aikoo edistää EU:n laajuisen alaikäisten suojeluun verkkoympäristössä tehdyn sovelluksen käyttöönottoa ja tukea jäsenvaltioita sen käyttöönotossa siten kansallisten tarpeiden mukaisesti. Sovelluksen tulisi mahdollistaa kiusaamistapauksista ilmoittamisen, todistusaineiston turvallisen tallentamisen ja toimittamisen sekä monialaisen tuen saamisen. Lisäksi komissio aikoo tukea lapsiuhreja, verkossa tapahtuvien tekojen (ml. verkkokiusaamisen) uhreja laatimalla uhrien oikeuksia koskevan EU:n strategian.

Jäsenvaltioita kehoitetaan tarkastelemaan kansallisia puitteitaan kansallisen lasten suojeluun verkossa tarkoitetun sovelluksen käyttöönottamiseksi ja mukauttamaan sovelluksen kansallisten tarpeidensa mukaisesti. Lisäksi jäsenvaltioita kehoitetaan varmistamaan, että kansallisen sovelluksen kautta tapahtuva ilmoittaminen integroidaan osaksi kokonaisvaltaista ja hyvin toimivaa asianhallinta- ja tukiekosysteemiä, johon kuuluu koordinoitu tuki myös verkon ulkopuolella. Komission mukaan kansallinen verkkoturvallisuussovellus tulisi asettaa verkkoalustojen saataville, jotta ne voisivat integroida sen omiin ilmoitus- ja käyttäjätukivälineisiinsä.

Komission toimintasuunnitelmassa korostuu jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, verkkoalustojen, koulu yhteisöjen, vanhempien ja nuorten itsensä välinen yhteistyö. Tavoitteena on luoda turvallisempi, inklusiivinen ja toimintamahdollisuuksia lisäävä digitaalinen ympäristö, jossa lapset ja nuoret voivat toimia ilman verkkokiusaamisen uhkaa. Komissio seuraa toimintasuunnitelman toimeenpanoa ja arvioi sen vaikutuksia vuoteen 2029 mennessä.

Komissio seuraa toimintasuunnitelmassa esiteltyjen kolmen pilarin täytäntöönpanoa ja tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden, Safer Internet -keskusten ja muiden sidosryhmien kanssa. Komissio tekee lisäksi yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta kansallisiin verkkokiusaamista koskeviin strategioihin tai toimintamalleihin voidaan sisällyttää seurantakehyksiä, joilla arvioidaan niiden täytäntöönpanoa, saavutettavuutta, osallistavuutta ja mukautuvuutta digitaalisiin kehityskuluihin yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tiedonannot eivät ole oikeudellisesti sitovia instrumentteja.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Sosiaaliasioiden jaosto (EU25) xx.xx.2026
Nuoriso- ja liikuntajaosto (EU32) xx.xx.2026

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

EU:n yhteisellä verkkokiusaamisen torjumista koskevalla toimintasuunnitelmalla ei luoda lainsäädäntöä vaan suuntaviivoja yhteiselle politiikalle. Niillä ei siten ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

EU:n verkkokiusaamisen torjumista koskeva toimintasuunnitelma ei aiheuta suoria taloudellisia vaikutuksia. Kukaan jäsenvaltio päättää itse, miten toimintasuunnitelmaa toimeenpannaan kansallisesti ja käytetäänkö toimeenpanoon kansallisesti resursseja.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2026) 71 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mirka-Tuulia Kuoksa, STM, mirka-tuulia.kuoksa(at)gov.fi, 0295 163 079
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman(at)gov.fi, 0295 160 144.

VAHVA-tunnus

EU/460/2026

Liitteet

Viite